

Science and Technology Bulletin of SRC for Biosafety and Environmental Control of AIC

Efficiency of operative and conservative treatment of false pregnancy for bitches

V.V. Samoylyuk, A.A. Gerasimova

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economics University, Dnipro, Ukraine

*Dnipropetrovs'k State
Agrarian and Economic
University, 49600, Dnipro,
Mandrykivska st., 276
+38(0562)361714
E-mail:
Bulletin.biosafety@gmail.com*

Determined by breed and age predisposition to a false pregnancy, and efficiency of treatment in bitches. With the use of ultrasonic diagnostics conducted differential diagnostics of false pregnancy. Tested three charts of treatment. Animals with a diagnosis false pregnancy divided into two experience groups and one control. In the first experience group it was treated complex. Preparations of amocsicyllyn, bromocryptin, cerukal and fytosed, were included in the chart of treatment of the first experience group. The operative removal of uterus and ovaries, and also amocsicyllyn was included in the chart of the second experience group. Amocsicyllyn entered in the third control group an animal. During treating his efficiency was estimated taking into account the presence of milk in mammary glands and quickness of renewal of behavior of dog. False pregnancy mostly registers oneself at rates and Yorkshire terriers in age from 3 to 10 year, that averages is 6 year. It is set that false pregnancy registers oneself in 1,5 - 2 months after the last sexual hunt. The phenomenon of false pregnancy is characterized by physiological and psychological displays. Basic clinical symptoms were an edema of mammary glands and selection from them milk, excitation, and also behavior, is characteristic for a pregnant female behavior. Sometimes looked after the loss of coordination of motions, anorexia, muscular trembling. Complex method of treatment with the use of bromocryptin, fytosed, amocsicyllyn, cerukal and diets is effective. At treatment of false pregnancy it is set by the operative removal of ovaries and uterus, that conducting operative intervention in the period of lactation is impossible, and it is necessary to wait till her stopping. For the bitches of that sterilized in the period of lactation mammary glands long time were edematous and from nipples milk was distinguished in an insignificant degree. For animals that was operated in two weeks and in a month after of lactation it was not marked for period of supervision (one year) of false pregnancy. There was not false pregnancy and for animals that were impregnated in a next sexual hunt. It is set that removal of uterus and ovaries at false pregnancy it is not necessary to conduct in the period of lactation, and conservative treatment must be complex, which can ensure the rapid normalization of the state of animal.

Key words: *false pregnancy; experience group; mammary gland; treatment; lactation.*

Эффективность оперативного и консервативного лечения ложной щенности у сук

В.В. Самойлюк, А.А. Герасимова

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет, г. Днепр, Украина

Определена породная и возрастная предрасположенность к ложной щенности, а также эффективность ее лечения у сук. Проведена дифференциальная диагностика ложной щенности от беременности с использованием ультразвуковой диагностики. Было испытано три схемы лечения. Животных с диагнозом ложная щенность разделили на две опытных группы и одну контрольную. В первой опытной группе лечение проводили комплексно. В схему лечения первой опытной группы входили амоксициллин, бромокриптин, церукал и фитосед. В схему второй

Citation:

Samoylyuk V.V., Gerasimova A.A. (2017). Efficiency of operative and conservative treatment of false pregnancy for bitches. *Science and Technology Bulletin of SRC for Biosafety and Environmental Control of AIC*, 5(1), 22-26.

опытной группы входила гистероовариоэктомия и амоксициллин. В третьей, контрольной группе, животным вводили амоксициллин. Во время проведения лечения его эффективность оценивали с учетом наличия молока в молочных железах и скорости восстановления поведения собаки. Установлено, что ложная щенность чаще всего регистрируется у такс и йоркширских терьеров в возрасте от 3 до 10 лет, что в среднем составляет 6 лет. Чаще ложная щенность регистрируется через 1,5–2 месяца после последней течки. Феномен ложной щенности характеризуется физиологическими и психологическими проявлениями. Основными клиническими симптомами являются отек и выделение из молочных желез молока, возбуждение, а также поведение характерное для беременной самки. Реже наблюдали потерю координации движений, анорексию, мышечный тремор. Выявлено, что комплексный метод лечения с применением бромкриптина, фитоседа, амоксициллина, церукала и диеты является эффективным. При лечении ложной щенности путем гистероовариоэктомии установлено, что проводить оперативное вмешательство в период лактации нельзя, а необходимо дождаться ее прекращения. У сук, стерилизованных в период лактации, молочная железа длительное время была отечной и из сосков в незначительной степени выделялось молоко. У животных, которых оперировали через две недели и месяц после прекращения лактации, за период наблюдения (один год) ложной щенности не было отмечено. Не наблюдалась ложная щенность и у животных, которые были оплодотворены в следующую течку. Установлено, что овариогистероэктомию при ложной щенности не следует проводить в период лактации, а консервативное лечение должно быть комплексным, что может обеспечить быструю нормализацию состояния животного.

Ключевые слова: ложная щенность; опытная группа; молочная железа; лечение; лактация.

УДК619:618.19.636.7

Ефективність оперативного і консервативного лікування несправжньої вагітності у сук

В.В. Самойлюк, А.А. Герасімова

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Визначено породну і вікову схильність до несправжньої вагітності, а також ефективність її лікування у сук. Проведена диференціальна діагностика від вагітності з використанням ультразвукової діагностики. Тварин з діагнозом несправжня вагітність розділено на дві дослідних і одну контрольну групи. В першій дослідній групі лікування проводили комплексно. До схеми лікування першої дослідної групи входили амоксицилін, бромкриптин, церукал і фітосед. До схеми другої дослідної групи входила гистероовариоектомія і амоксицилін. В третій, контрольній групі, тваринам вводили амоксицилін. Встановлено, що несправжня вагітність частіше реєструється у такс і йоркширських тер'єрів у віці від 3 до 10 років, що в середньому складає 6 років. Частіше несправжня вагітність реєструється через 1,5–2 місяці після останньої течки. Феномен несправжньої вагітності характеризується фізіологічними і психологічними проявами. Основними клінічними симптомами є набряк і виділення з молочних залоз молока, збудження, а також поведінка властива для вагітної самки. Рідше спостерігали втрату координації рухів, анорексію і м'язовий тремор. Встановлено, що комплексний метод лікування з застосуванням бромкриптину, фітоседу, амоксициліну, церукалу і дієти є ефективним. Під час лікування несправжньої вагітності шляхом гистероовариоектомії встановлено, що проводити оперативне втручання в період лактації не можна, а слід дочекатися її припинення. У сук, стерилізованих в період лактації, молочна залоза тривалий час була з ознаками набряку і з сосків в незначній мірі виділялося молоко. У тварин, яких оперували через два тижні і місяць після припинення лактації, за період спостереження (один рік) несправжньої вагітності не було відмічено. Не спостерігалася несправжня вагітність і у тварин які були запліднені у наступну течку. Встановлено, що овариогістероектомію під час несправжньої вагітності не слід застосовувати в період лактації, а консервативне лікування необхідно проводити комплексно, що може забезпечити швидку нормалізацію стану тварини.

Ключові слова: несправжня вагітність; дослідна група; молочна залоза; лікування; лактація.

Вступ.

Останніми роками серед дрібних тварин значного поширення набули захворювання репродуктивної системи самок, обумовлені надлишком статевих гормонів, та іншими гормональними порушеннями. Ці порушення викликані як природними чинниками, так і застосуванням контрацептивів. Останнім часом, значно зросла захворюваність дрібних тварин на новоутворення статевої системи, ендометрит,

піометру. Разом із цим, часто реєструється і несправжня вагітність, вивченню якої дослідники приділяють не так багато уваги [1, 2].

Як свідчать літературні джерела, для собак стан несправжньої вагітності не є чимсь незвичайним, і його розглядають, як рудиментарну здатність не вагітних самок собакоподібних вигодовувати потомство інших самок. Ця здатність виробилася в процесі еволюції як адаптація, що повинна сприяти збереженню виду [3].

За повідомленнями дослідників, для нормалізації стану тварини під час феномену несправжньої вагітності можна застосовувати препарати достінекс і ковінан [4, 5, 6]. Проте, на сьогоднішній день не розроблено оптимальної схеми нормалізації психологічного і фізіологічного стану тварини під час цього феном. Актуальність проблеми також полягає у тому, що лікування несправжньої вагітності статевими гормонами призводить до суттєвих побічних ефектів, відсутність же лікування також рано чи пізно, викликає значні ускладнення та проблеми для господарів тварин. У зв'язку з цим, пошук оптимальних методів лікування несправжньої вагітності є доцільним.

Мета – зв'язувати породну і вікову схильність до несправжньої вагітності у сук та провести порівняльне вивчення ефективності різних методів її лікування.

Матеріал і методи досліджень.

Дослідження тварин з несправжньою вагітністю включало в себе клінічний огляд та ультразвукове дослідження органів черевної порожнини. Ретельно вивчали клінічні симптоми та з'ясовували можливі чинники, що могли привести до виникнення патології. Діагноз на несправжню вагітність ставили на основі анамнестичних, клінічних даних, а також даних лабораторних досліджень та ультразвукового дослідження, що є надійним способом диференціальної діагностики несправжньої вагітності.

Під час проведення діагностики також враховували наступне: порожній живіт під час пальпації, набряк молочних залоз, прояв материнського інстинкту, агресивну поведінку. За несправжньої вагітності під час ультразвукового дослідження матка була не плідна, спостерігалось накопичення в ній слизу.

Несправжню вагітність слід ретельно диференціювати від справжньої, так як ознаки цих станів дуже схожі. В обох випадках собака набирає вагу, молочні залози набрякають і з сосків під час надавлювання може виділятися молоко, спостерігається також збудження тварини та витікання із петлі.

Використано три схеми лікування. Для визначення ефективності запропонованих схем було створено три групи тварин (по чотири собаки у кожній) з клінічними ознаками несправжньої вагітності (таблиця 1).

У першій дослідній групі лікування здійснювали за наступною схемою: амоксицилін 1 мл на 10 кг маси підшкірно 1 раз в 48 годин дві ін'єкції для зменшення ризику виникнення маститу, бромокриптин по 1/6–1 пігулці 2 рази в

день всередину 7 днів, церукал – 0,5–1 мл внутрішньом'язово за 15–20 хвилин до дачі бромокриптину, дієта. Дозу бромокриптину підбирали для кожної тварини індивідуально, бо цей препарат викликає блювоту. В першій дослідній групі ми призначали фітосед, що сприяє зниженню психологічного напруження і благоприємно діє на функціональний стан нервової системи. Фітосед вводили внутрішньо по 2–5 мл 2

Група тварин, n=4	Лікування
1 (дослідна)	Амоксицилін 1 мл на 10 кг живої ваги підшкірно двічі 1 раз в 48 годин, бромокриптин по 1/6–1 пігулці 2 рази в день всередину 7 днів, церукал – 0,5–1 мл внутрішньом'язово за 15–20 хвилин до дачі бромокриптину. Фітосед по 2–5 мл 2 рази на день 5 днів перорально.
2 (дослідна)	Оваріогістероєктомія. Амоксицилін 1 мл на 10 кг живої ваги підшкірно двічі 1 раз в 48 годин.
3 (контрольна)	Амоксицилін 1 мл на 10 кг живої ваги підшкірно двічі 1 раз в 48 годин.

рази на день 5 днів.

Таблиця 1. Схеми дослідів

У другій дослідній групі лікування здійснювали шляхом проведення оваріогістероєктомії за загальноприйнятою методикою. Двох тварин оперували в період лактації та двох через два тижні і місяць після її припинення.

У третій групі тварин (контрольній), для лікування використовували амоксицилін 1 мл на 10 кг маси підшкірно 1 раз в 48 годин – дві ін'єкції. В усіх групах тварин утримували на спеціальній дієті шляхом обмеження вживання води, солоних та висококалорійних продуктів.

Під час та після проведення лікування враховували його ефективність – наявність молока в молочних залозах та швидкість нормалізації поведінки собаки. Також господарів тварини попереджали, що необхідно постійно слідкувати за сукою, стежити щоб вона не висмоктувала молоко та вказували на необхідність збільшення тривалості прогулянок.

Результати досліджень та їх обговорення.

Встановлено, що вік собак у яких діагностується несправжня вагітність коливається з 3 до 10 років і в середньому складає 6 років та виникає у сук через 1,5–2 місяці після останньої тички. В результаті збору анамнестичних даних і вивчення клінічних симптомів було встановлено, що несправжня вагітність це синдром, що полягає у фізіологічних і психічних змінах, що настають після тички у непов'язаних або незапліднених сук.

Дані щодо породної схильності собак до несправжньої вагітності представлені в таблиці 2.

В результаті статистичних досліджень встановлено, що феномен несправжньої вагітності реєструється частіше у такс, безпорідних собак і йоркширських тер'єрів.

Згідно наших спостережень і даних анамнезу, відмічені наступні клінічні симптоми та особливості поведінки під час несправжньої вагітності: тварини готували гніздо для пологів, переносили туди схожі на цуценят предмети та приймали коло них позу для годування; з сосків під час натискання виділялося молоко та спостерігалось значне збільшення молочних залоз, підвищувався або знижувався апетит; деякі тварини були надмірно збуджені і агресивні, об'єм черева збільшений у розмірі, вульва з ознаками набряку. Усі ці фізіологічні і психологічні прояви несправжньої вагітності виражені з різною інтенсивністю.

Таблиця 2. Результати дослідження породної схильності собак до несправжньої вагітності.

Порода собаки	Кількість випадків	
	гол.	%
Такса	8	30,8
Безпорідні	5	19,3
Йоркширський тер'єр	4	15,4
Французький бульдог	3	11,5
Той тер'єр	2	7,7
Пудель	2	7,7
Мопс	1	3,8
Шарпей	1	3,8
Всього	26	26

Клінічно, несправжня вагітність у сук проявляється наявністю в молочних залозах молока, їх збільшенням та зміною поведінки, що нагадує поведінку вагітної суки перед пологами, а в окремих випадках тремтінням всього тіла, втратою координації рухів, пригніченням, анорексією, астеною, задишкою, прискореним серцебиттям, тремтінням всього тіла без підвищення температури і періодичними нападами судом. Без терапевтичного впливу на організм несправжня вагітність нерідко призводить до виникнення яскраво вираженого маститу.

Як показали результати досліджень, комплексний метод лікування з застосуванням бромкриптину, фітоседу, амоксициліну, церукалу і дієти є ефективним. Протягом перших чотирьох діб собаки ставали більш спокійними, поступово припинялася лактація. В контрольній групі цей ефект наставав у половини тварин більше як через 20 діб, що є незадовільним результатом, так як згідно даних анамнезу та повідомлень літературних джерел, несправжня вагітність часто проходить у сук без проведення лікування в терміни біля двох тижнів [2].

Щодо лікування несправжньої вагітності шляхом гістерооваріоектомії, нами було встановлено, що проводити оперативне втручання

в період лактації не можна, а слід дочекатися її припинення. У сук, стерилізованих в період лактації, молочна залоза тривалий час була з ознаками набряку, а із з сосків незначною мірою, але виділялося молоко. Можливо, оперативне втручання призводить до різкої зміни гормонального фону, у зв'язку з чим, несправжня вагітність набуває хронічної форми з в'ялим перебігом.

У тварин яких оперували через два тижні і місяць після припинення лактації за період спостереження (один рік) несправжньої вагітності не було відмічено. За даними анамнезу, не спостерігали несправжня вагітність і у тварин, яких запліднювали у наступну тичку. Цей факт свідчить про те, що оваріогістероектомію сук під час несправжньої вагітності не слід проводити в період лактації.

Під час лактації ми також стерилізували кішку у якої була зареєстрована несправжня вагітність. Після операції у неї періодично незначною мірою припухали молочні пакети (протягом періоду спостереження – 8 місяців) з періодичністю 1–2 місяці.

Під час проведення лікування спостерігали за динамікою згасання клінічних симптомів. У першій дослідній групі протягом перших двох днів лікування тварини часто були агресивними, збудженими, живіт збільшений в об'ємі, молочні залози збільшені, гарячі і в стані лактації, апетит підвищений.

Протягом 3-го і 4-го дня живіт значно зменшився в об'ємі, з'явилися вагінальні виділення - прозорий слиз. Молочні залози були ще дещо збільшені, але лактували менш інтенсивно. Апетит не змінився. На 5–6-й день спостерігалися незначні вагінальні виділення. З молочних залоз під час надавлювання на соски виділялася прозора рідина. На 7-й день тварини дослідних груп були спокійними, їх загальний їх стан був у нормі, молочні залози без ознак лактації. Виділень із піхви не спостерігалось.

Таким чином, під час лікування в першій дослідній групі, на відміну від контрольної, у молочних залозах поступово зникало молоко і нормалізувалася поведінка тварини. В контрольній групі стан тварин протягом лікування був без суттєвих змін. В першій дослідній групі, де проводили комплексне лікування, одужання наставало в термін до семи діб. Гірший результат отриманий у контрольній групі, де 2 тварини одужали лише в термін більше 20-ти діб, що є незадовільним результатом, так як несправжня вагітність часто проходить у сук навіть без проведення лікування протягом трьох тижнів. У двох тварин змін у їх фізіологічному і психологічному стані взагалі не відмічено.

Аналізуючи результати досліджень можна стверджувати, що консервативне лікування несправжньої вагітності слід проводити комплексно. Тільки комплексний спосіб лікування може забезпечити швидку нормалізацію тварини. Необхідно також для попередження рецидивів запліднити тварину у наступну тічку.

Висновки

1. Несправжня вагітність у сук виникає через 1,5–2 місяці після закінчення тічки і характеризується наявністю в молочних залозах молока, їх збільшенням та зміною поведінки, що нагадує поведінку вагітної суки перед пологам, а в окремих випадках тремтінням всього тіла, втратою координації рухів, пригніченням, анорексією, астеною, задишкою, прискореним серцебиттям, тремтінням всього тіла без підвищення температури і періодичними нападами судом. Вік тварин які захворіли на дану патологію коливається з 3 до 10 років і в середньому складає 6 років та найчастіше зустрічається у такс, йоркширських тер'єрів та безпородних собак.

2. Ефективнішою схемою лікування несправжньої вагітності у собак є комплексний метод із застосуванням бромокриптину, так як одужання тварини настає вже протягом перших чотирьох діб. Під час лікування за даною схемою в молочних залозах поступово зникає молоко і нормалізується поведінка тварини. Собака стає більш спокійною і в неї поступово проходить передпологовий синдром.

3. Гістерооваріоектомію сук не слід проводити в період лактації, а необхідно дочекатися її припинення. У сук стерилізованих в період лактації вим'я тривалий час залишається набряклим і з сосків незначною мірою виділяється молоко. У тварин, яким була проведена гістерооваріоектомія через два тижні і місяць після припинення лактації, за період спостереження (один рік) несправжньої вагітності не відмічається.

Перспективи подальших пошуків

На перспективу планується проведення досліджень з метою удосконалення консервативних методів лікування несправжньої вагітності у дрібних тварин.

Література

1. Гришко Д. Лекції з ветеринарного акушерства: навчальний посібник / Д. Гришко. – Х.: Прапор, 2003. – 400 с.
2. Дюльгер Г. Физиология размножения и репродуктивная патология собак / Г. Дюльгер. – М.: Колос, 2002. – 149 с.
3. Коваленко Е. Проблемы разведения собак. Биологические аспекты размножения / Е. Коваленко. – М.: Аквариум, 2000. – С. 32–74.
4. Масс А. Ефективність профілактики та лікування несправжньої вагітності у собак препаратами “Достинекс” і “Ковінан”. / А. Масс. – Проблеми зооінж. та вет. мед.: Зб. наук. праць. – Вип. 23. – ч. 2, – т.2. – Ветеринарні науки. – Х.: РВВ ХДЗВА. – 2011. – С. 457–460.
5. Масс А. Профілактика і лікування несправжньої вагітності у собак препаратом “Достинекс”. / А. Масс. – Проблеми зооінж. та вет. мед.: Зб. наук. праць. – Вип. 22. – ч. 2, – т.1. – Ветеринарні науки. – Х.: РВВ ХДЗВА. – 2010. – С. 297–303.
6. Масс А. Ефективність лікування та профілактики несправжньої вагітності у собак препаратом “Ковінан”. / А. Масс. – Проблеми зооінж. та вет. мед.: Зб. наук. праць. – Вип. 22. – ч. 2, – т.1. – Ветеринарні науки. – Х.: РВВ ХДЗВА. – 2010. – С. 303–308.

References

- Grishco, D.S. (2003). *Lekciyi z veterinarnogo akucherstva: navchalniy posibnik*. Kharkiv: Prapor [in Ukrainian].
- Dylger, G.P. (2002). *Fiziologiya razmnozeniya i reproduktivnaya patologiya sobak*. Moskva.: Kolos [in Russian].
- Kovalenko, E.E. (2000). *Problemi razvedeniya sobak. Biologicheskie aspekti razmnozeniya*. Moskva: Akvarium, 32–74 [in Russian].
- Mass, A.O. (2011). *Efektivnist profilaktiki ta likuvannya nespravznoyi vagitnosti y sobak preparatami “Dostineks” i “Kovinan”*. *Problemi zooinz. ta vet. med.: Zb. nauk. prac. Veterinarni nauki*. Kharkiv: RVV HDZVA. – 22.(2). 457–460 [in Ukrainian].
- Mass, A.O. (2010). *Profilaktika i likuvannya nespravznoyi vagitnosti u sobak preparatom “Dostineks”*. *Problemi zooinz. ta vet. med.: Zb. nauk. prac. Veterinarni nauki*. Kharkiv: RVV HDZVA. 22.(2). 297–303 [in Ukrainian].
- Mass, A.O. (2010). *Efektivnist likuvannya i profilaktiki nespravznoyi vagitnosti y sobak preparatom “Kovinan”*. *Problemi zooinz. ta vet. med.: Zb. nauk. prac. Veterinarni nauki*. Kharkiv: RVV HDZVA. 22. (2).303–308 [in Ukrainian].